

ADATPONT

A levegőminőségbe történő beruházás a regionális fejlesztés érdekében

A tiszta levegő elengedhetetlen az egészségünk és a környezetünk számára. A növekvő ipari és energiatermelés eredményeként azonban a fosszilis tüzelőanyagok és a biomassza égetésével, valamint a közúti forgalom drámai növekedésével a városaink szenvednek a légszennyezettségtől.

A gyenge levegőminőség okozta emberi áldozatok száma magasabb a közúti közlekedési balesetek áldozatainál, így az évi több mint 390 000 nyilvántartott esettel a korai halálozás első számú környezeti tényezőjévé vált Európában. Az életminőségünkre is hatást gyakorol, hiszen asztmát és légzőszervi problémákat okozhat, vagy súlyosbíthatja ezeket. Gazdasági szempontból a légszennyezés olyan következményekkel jár, mint az elpazarolt munkanapok vagy a drága egészségügyi ellátás, és a veszélyeztetett csoportokat, például a gyermekeket és az időseket érintheti a leginkább. Végezetül pedig a túlságosan nagyfokú nitrogénszennyezéssel (eutrofizáció) és savas esővel rombolja az ökoszisztémát. Ezért a légszennyezettség csökkentésébe való beruházás nem csupán az emberi jóllétet és a természeti erőforrások védelmét támogatja, de gazdasági szempontból is észszerű, és hozzájárul a regionális fejlődéshez.

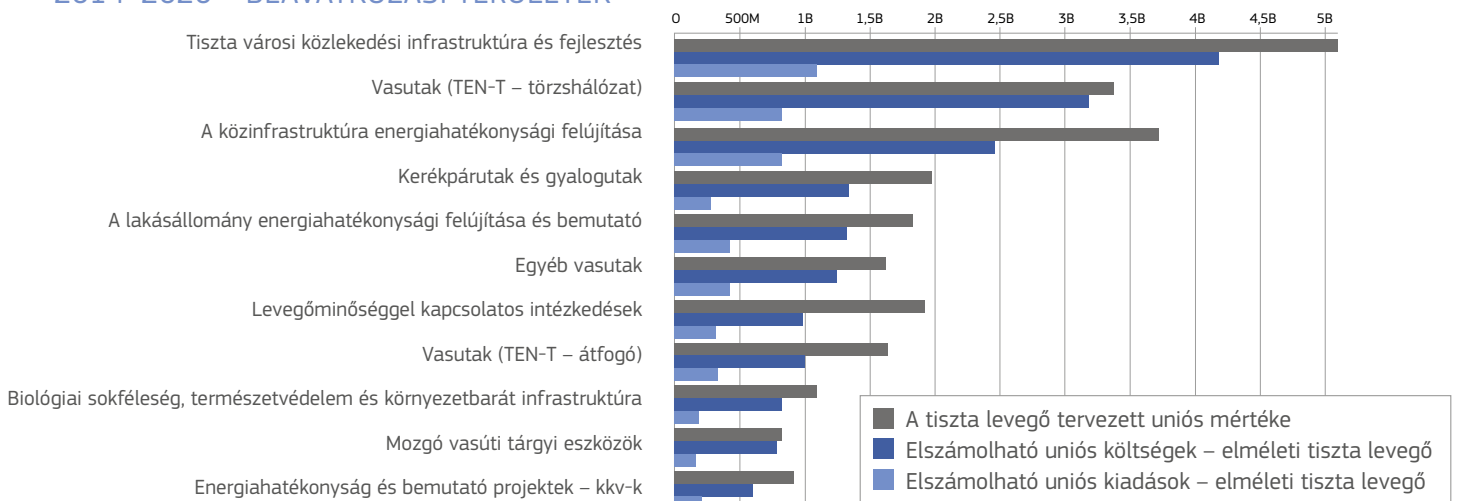
A kohéziós politika hozzájárul a tiszta levegővel kapcsolatos célkitűzésekhez

A kohéziós politika az Európai Regionális Fejlesztési Alap és a Kohéziós Alap révén támogatást nyújt az európai régiók és tagállamok számára azon törekvések elérése érdekében, hogy 2030-ig elérjék a tiszta európai levegővel kapcsolatos célkitűzéseket. A kohéziós politika a 2014–2020-as időszakban több mint 30 milliárd EUR értékű összeget különített el közvetlenül a szennyezettség csökkentését célzó befektetésekre.

Habár a kohéziós politika tiszta levegővel kapcsolatos célkitűzésekre fordított kiadások nyomán követését kifejezetten nem írták elő a 2014–2020-as időszakban, a projektet a bizottsági szolgálatok közötti megállapodás tette lehetővé.

Így az ilyen célokhoz való hozzájárulását olyan markerek rendszerén keresztül követik nyomon, amelyek számszerűsítik a tiszta levegő célkitűzéseikhez hozzájáruló kiadásokat azáltal, hogy az egyes beruházási kategóriáknak (intervenciós területeknek) meghatározott súlyt tulajdonítanak. Ezeket a mutatókat az alábbi logika alapján fejlesztették ki az uniós éghajlatra vonatkozó „riói mutatók” elnevezésű modell alkalmazásával (lásd: [Az éghajlattal kapcsolatos kiadások nyomán követése az esb-alapok keretében, 2014–2020](#)):

A TISZTA LEVEGŐ NYOMON KÖVETÉSE A KOHÉZIÓS POLITIKÁHOZ KAPCSOLÓDÓ ALAPOKBAN, 2014–2020 – BEAVATKOZÁSI TERÜLETEK

A BIZOTTSÁG „TISZTA LEVEGŐT EURÓPÁNAK” ELNEVEZÉSŰ PROGRAMJA

A program célja a levegőszennyezés egészségre gyakorolt hatásainak felére csökkentése 2030-ig a 2005-ös adatokhoz viszonyítva. Az Európai Unió levegőminőséggel kapcsolatos célkitűzései a káros anyagokra – például a kén-dioxidra, a nitrogén-oxidokra vagy a lebegő részecskékre – vonatkozó csúcskoncentrációs szinteken nyugszanak.

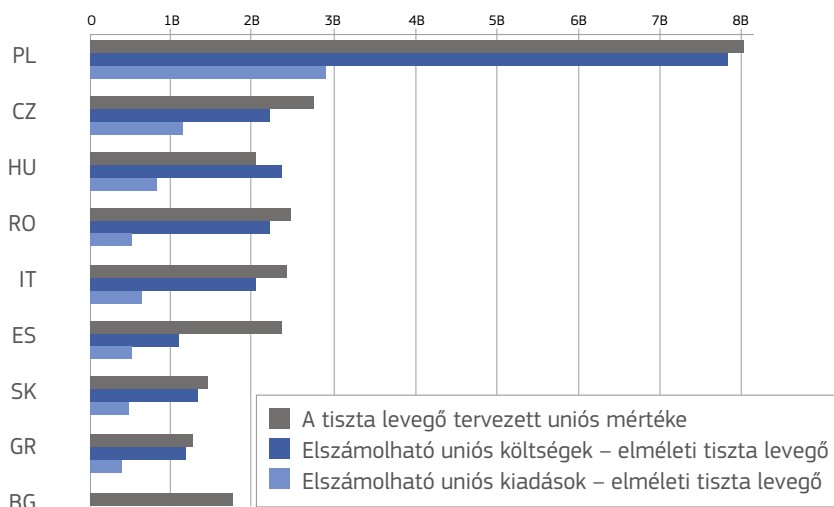
Az egyes uniós tagállamok továbbá elkötelezték magukat a 2020–2029-es időszakra vonatkozó nemzeti kibocsátáscsökkentési célok, valamint 2030-tól ambiciózusabb célok mellett is. Ezen túlmenően az ágazati jogszabályok tartalmazzák a forrásspecifikus kibocsátással kapcsolatos célokat (például az üzemenyagra vonatkozóan).

A tiszta levegővel kapcsolatos célkitűzések elérése szempontjából legfontosabbnak számító befektetési kategóriákat teljes egészében, 100%-os súllyal veszik figyelembe. Ez a két kategória a levegőminőséggel kapcsolatos intézkedések és a kerékpáros infrastruktúra kategóriája.

Azok a kategóriák, amelyek részben járulnak hozzá a szennyezettség csökkentésével kapcsolatos célkitűzések eléréséhez, 40%-os súlyozást kapnak. Ezek közé a kategóriák közé tartozik többek között a vasút, a megújuló energia, a háztartási hulladék-gazdálkodás, a környezetbarát infrastruktúra és az energiahatékonyságot támogató intézkedések.

Az óvatos megközelítést követve más kiadás nem számít be a tiszta levegővel kapcsolatos célkitűzésekhez való hozzájáruláshoz (0%-os súlyozottság). Kétség esetén ehhez a csoporthoz kerülnek a befektetési kategóriák.

2014–20 – a tiszta levegő nyomon követése tagállamok szerint a kohéziós politikai alapokban

A tiszta városi közlekedésbe való befektetések adják a legnagyobb hozzájárulást

Az előző oldalon található ábra a teljes pénzügyi támogatást mutatja be a legfontosabb beavatkozási területekre vonatkozóan, amelyek – a megfelelő súlyozással – hozzájárulnak a tiszta levegővel kapcsolatos célkitűzésekhez.

A beruházás előrehaladásának nyomon követése tagállamonként

A beruházások megvalósulása a tervezéstől a projekt kiválasztásán keresztül egészen a végrehajtásig időbe telik. A fenti ábra bemutatja a tagállamonkénti elosztást és előrehaladást a tiszta levegővel kapcsolatos célkitűzésekre vonatkozó beruházások végrehajtása tekintetében. Az előrehaladás nyomon követéséhez az ábrán az értékek évek szerint szűrhetők. ■

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

<https://bit.ly/33aUrq8>

Van olyan téma, amelyről szívesen olvasna többet a jövőbeli *Panorama* ADATPONT rovatában?

Szeretné, ha egy konkrét adatkészletet tennénk közzé az esb-alapok nyílt hozzáférésű adatplatformján?

Amennyiben igen, írjon nekünk: REGIO-EVAL@ec.europa.eu

Kövesse a vitát a Twitteren [#ESIFOpenData](https://twitter.com/ESIFOpenData)

vagy iratkozzon fel a hírlevelünkre: http://ec.europa.eu/newsroom/index.cfm?service_id=788